

عنوان مقاله:

قافیه و مضمون آفرینی با تکرار قافیه در غزلیات صائب تبریزی

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 7، شماره 3 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

مرضیه طاهری - دانشگاه شیراز

محمدحسین کرمی - دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

قافیه یکی از مزایای عمده کلام موزون است که هم در موسیقی شعر نقش اساسی دارد و هم مرکز ثقل بیت و مایه توجه مخاطب است. از مهم ترین ویژگی های قافیه این است که عواطف شاعر را سامان می دهد و مخاطب را مجبور می کند که دوباره بازگردد و درباره بیت بیندیشد. در ادب کهن فارسی تکرار قافیه به عنوان عیوب شعر شناخته شده است، اما شاعران سبک هندی مانند طالب آملی و صائب تبریزی، قافیه را به کرات در غزل هایشان تکرار کرده اند و در اندیشه آنان، این کار نه تنها از زیبایی شعرشان نکاسته است، بلکه نشانگر ظرافت و نازکی خیال آنان است. زیرا شاعر سبک هندی، شاعر خیال و مضمون است. از این رو هرچه شاعر در مضمون پرداززی خیره باشد، در این سبک استادتر است. می توان گفت در ۶۰ الی ۶۵ درصد از غزلیات صائب، تکرار قافیه وجود دارد. اما وی با تکرار قافیه، ذهن نازک اندیش خویش را به مخاطب نشان می دهد، زیرا او هر قافیه را به عنوان عنصری جدید با مضامین و واژگان جدید پیوند می دهد، تا آن جا که همان واژه ی تکراری در بیتی دیگر زمینه ساز مضامین دیگر می شود. او از این تکرار تداعی معانی جالبی می آفریند و گاه نیز واژگان تکراری را با معناهای متفاوت یا دلالت های ضمنی آن ها به کار می گیرد. در این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است، به بررسی سازوکار صائب با تکرار قافیه در غزل می پردازیم. واژگان کلیدی: تکرار، سبک هندی، صائب، غزل، قافیه، مضمون سازی.

کلمات کلیدی:

صائب، غزل، قافیه، تکرار، مضمون سازی، سبک هندی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1459120>

